

המערכה באיראן והשיקולים האמריקאיים: בין מיצוי ההישג הצבאי לבין הצורך בבלימה

אלדד שביט | 12 במארס, 2026 | גיליון 2111

התבטאויות של הנשיא טראמפ בימים האחרונים משקפות ניסיון להעביר מספר מסרים מקבילים: הצגת המערכה נגד איראן כהצלחה מתקדמת, כוונה לסיימה בקרוב אך בו בזמן הימנעות מהגדרה ברורה של תנאי הסיום. מצב זה ממחיש את המתח הגובר בחוגי הממשל בין הגורמים הדוחפים להמשך המערכה לשם מיצוי הישגיה הצבאיים, לבין אילוצים כלכליים, פוליטיים ואסטרטגיים הדוחפים לקיצורה. מבחינת ישראל, מדובר בשלב רגיש במיוחד: ככל שיגבר בווישינגטון הלחץ לסיים את הלחימה, כך יגדל גם הסיכון לפער בין היעד הישראלי של שינוי עמוק ומתמשך במאזן האיומים בינה לבין איראן, לבין יעד אמריקאי מצומצם יותר של החלשה, הרתעה והכלה.

המערכה האמריקאית-ישראלית נגד איראן הגיעה לשלב שבו מוקד הדיון איננו רק שאלה בדבר היקף הפגיעה ביכולותיה הצבאיות של איראן, אלא גם כיצד יוגדר ההישג שיצדיק את סיומה. [בהצהרותיו](#) האחרונות הציג הנשיא טראמפ תמונה חיובית ביותר של התקדמות הלחימה, ואף רמז כי ניתן יהיה לסיים את המערכה בתוך זמן קצר יחסית ממה שתוכנן מלכתחילה. עם זאת, הנשיא נמנע מהבהרת הרף המינימלי הנדרש מבחינת הממשל לסיים הלחימה, וכך הותיר עמימות אשר ליעדי הסיום האמריקאיים.

הבית הלבן מציג תמונה כמעט זוהרת: אמריקה חזקה, איראן סופגת, ומדיניות "שלוש מתוך עוצמה" מוכיחה את עצמה. אבל המציאות, לפחות לעת עתה, פחות נוחה. המערכה נמשכת לקראת תום השבוע השני, טראמפ ממשיך לדרוש מאיראן "כניעה ללא תנאי", אך בד בבד, קובע כי ארצות הברית תקבע מתי איראן "נכנעה". טראמפ התייחס גם לרצונו לעצב את השלטון באיראן, כמעט בנוסח ונצואלה - כלומר, כינון הנהגה חלופית נוחה יותר לאינטרסים האמריקאיים. אלא שהמציאות האיראנית אינה כזו שבנוצואלה, והמערכת האיראנית עמידה כנראה בהרבה מכפי שנוח לבית הלבן להניח. ובינתיים איראן, שמינתה את בנו של עלי ח'אמנהאי למנהיג העליון החדש, עדיין לא נשברת. [בתקשורת](#) [זווח כי הערכה עדכנית של המודיעין האמריקאי קובעת כי המשטר באיראן אינו בסכנת קריסה, זאת חרף תקיפות ישראל וארצות הברית בשבועיים האחרונים. לפי המקורות האמריקאיים שצוטטו, ההנהגה הדתית באיראן נותרה מלוכדת, למרות מותו של המנהיג וכי המשטר שומר על שליטתו בציבור האיראני.](#)

עמימות זו ביעדים האמריקאים איננה מקרית. היא משקפת את הפער בין הרצוי למצוי. מבחינת ישראל, התוצאה המועדפת של המערכה היא שינוי אסטרטגי רחב: פגיעה עמוקה בעלת משמעות ממושכת ביכולות הגרעין והטילים של איראן, החלשה ניכרת של מערך השלוחים ברחבי המזרח התיכון ויצירת תנאים לשינוי משטר או למצער כאלה שיקשו על המשטר הקיים לשקם את מקורות כוחו. לעומת זאת,

מבחינת ארצות הברית, היעד הסביר מצומצם יותר: החלשה ניכרת של איראן, חיזוק ההרתעה האמריקאית, הגבלת יכולת ההתאוששות של המשטר, וסיום הלחימה תוך הימנעות מהסתבכות ממושכת. במילים אחרות, ישראל מבקשת שינוי מבני; ארצות הברית עשויה להסתפק באיראן מורתעת ומוכלת.

את הגורמים הדוחפים להמשך המערכה ניתן לחלק למספר מישורים מרכזיים. המישור הראשון הוא תפיסת האיום. הממשל האמריקאי חושש כי עצירה בשלב מוקדם מדי עלולה לאפשר לאיראן לשקם חלק מיכולותיה ולהציג את עצם הישרדות כהישג אסטרטגי. בראיית הממשל, במציאות כזו איראן תמשיך להוות איום מתמשך על ישראל, על מדינות המפרץ ועל אינטרסים אמריקאיים ישירים, ובפרט על חופש השיט במפרץ, יציבות שוק האנרגיה והמערך האזורי הפרו-אמריקאי.

המישור השני הוא פוליטי-מנהיגותי. טראמפ מבקש להציג את המערכה כהוכחה ליעילותה של מדיניות "שלום מתוך עוצמה". מאחר שהממשל קשר את הפעלת הכוח להבטחה להשיג תוצאה ברורה, קיים תמריץ פנימי להמשיך בלחימה עד שניתן יהיה להצביע על הישג שאפשר יהיה להציגו כהכרעה, או לפחות כהישג משמעותי ובלתי מעורער. ככל שהממשל השקיע כבר הון פוליטי וציבורי במערכה, כך גובר הקושי לעצור בשלב שאינו ניתן להצגה כהצלחה. טראמפ משקיע מאמץ רב, בסדרת ראיונות ונאומים ארוכה, בהבלטת ההישגים הצבאיים, בין היתר משום שאין דרך להציג לציבור האמריקאי הישגים מוחשיים בשטח. יתכן שקיים בקרב הממשל חשש כי החלטה על עצירה מוקדמת תיתפס בעין הציבורית לא כהפגנת ריסון, אלא כהחמצת הזדמנות להכריע את איראן באורח מוחלט.

המישור השלישי הוא אסטרטגי גלובלי. מבחינת וושינגטון, המערכה נגד איראן אינה מתנהלת רק בזירה המזרח תיכונית, אלא היא נתפסת גם כחלק מהמסר האמריקאי הנרחב כלפי שחקנים יריבים, ובראשם סין. היכולת להפעיל כוח, להגן על נתיבי האנרגיה ולהעניש שחקן מאיים ומערער יציבות, נתפסת כרכיב מרכזי בהקרנת עוצמה אמריקאית מקיפה. לכן, לדרך שבה תסתיים המערכה עשויה להיות משמעות מעבר להקשר האיראני הצר ואפילו המזרח תיכוני הרחב יותר.

עם זאת, מול שיקולים אלה מצטברים גם לחצים ממשיים בכיוון הנגדי, ובראשם הגורם הכלכלי. השפעה בעייתית נרשמה בשוקי האנרגיה, וחוסר הוודאות סביב מצרי הורמוז גורם תנודתיות חריפה במחירי הנפט. מבחינת הממשל, מדובר בסיכון פוליטי ישיר. עלייה מתמשכת במחירי הדלק והאנרגיה עלולה להעמיק לחצים אינפלציוניים, לפגוע בצרכן האמריקאי ולהפוך במהירות את המערכה ממהלך של הפגנת עוצמה לנטל פוליטי פנימי, בעיקר לקראת בחירות האמצע שיתקיימו בנובמבר 2026. [הדיווחים על אי נחת אמריקאית מהתקיפות הישראליות נגד מתקני נפט ודלק בטהראן](#) ממחישים עד כמה הממשל רגיש לכל זעזוע נוסף בשוק האנרגיה. בכל מקרה, טראמפ קיבל ב-9 במארס המחשה לכך, שגם הבטחה עמומה מצידו להפסקת המלחמה בקרוב גררה ירידה מיידית במחירי הנפט. מנגד, חשש כי טראמפ לא עומד במילתו עלול להביא בפרק זמן קצר למהפך ולפעול נגדו.

לשיקול זה מצטרף ממד [זעת הקהל](#). בארצות הברית מסתמנת תמיכה מוגבלת בלבד במלחמה ממושכת. קיימת נכונות מסוימת לתמוך בתקיפות תחומות, אך לא בהכרח במערכה ארוכה, יקרה ובעלת אופק עמום. רגישות זו גוברת ככל שהעימות כרוך בעלויות מוחשיות במחירי הדלק, בסיכון לכוחות אמריקאיים, ובהתרחבות גיאוגרפית של העימות. המשמעות היא שחלון הלגיטימציה הציבורית למבצע יהיה קצר יחסית.

ואולם, חשוב להבחין בין דעת הקהל הכללית לבין עמדת מרכז הכובד של המערכת הרפובליקנית השמרנית. נכון לעת הזו, למרות קיומם של קולות ביקורת במחנה ה-MAGA ובחלק מהמדיה השמרנית, [מרכז הכובד של המחנה עדיין מתייבב מאחורי טראמפ ומעניק לגיטימציה להמשך המערכה](#), כל עוד היא מוצגת כמוגבלת בזמן, נשענת בעיקר על כוח אווירי, ואינה גולשת למעורבות קרקעית רחבה או ל"מלחמת נצח". תמיכה זו נשענת במידה רבה על הובלתו של טראמפ עצמו: אם הנשיא ישנה כיוון או יאותת כי יעדי הושגו, סביר להניח שחלקים גדולים מן המחנה השמרני יתיישרו במהירות גם עם קו של בלימה וסיום.

מעבר לכך, קיימת מגבלה הנוגעת לתוחלת האסטרטגית של המערכה. גם אם המאמץ הצבאי יוסיף להסב נזק ניכר לאיראן, אין ודאות כי הישג זה יתורגם לקריסת המשטר או לשינוי יסודי במדיניותו והתנהלותו. אם אכן יתברר שהישגי הלחימה מצטברים בעיקר במישור של החלשה ולא של הכרעה, תגבר הנטייה האמריקאית להגדיר את הסיום במונחים של הישג מספק ולא של מיצוי מלא. במצב זה תעלה הסבירות לפער בין התוצאה שארצות הברית תהיה מוכנה לקבל לבין התוצאה שישראל תראה כנחוצה.

מכאן נובעת חשיבותו של פרק הזמן הקרוב. הימים הבאים עשויים להיות נקודת מבחן מרכזית לא רק במישור הצבאי, אלא גם במישור המדיני והפוליטי. אם הממשל יוכל להציג הישג נוסף שניתן לפרשו כהתקרבות ממשית ליעדי הלחימה, הוא עשוי לנסות למנף אותו לנקודת יציאה. אם לא, הוא יעמוד בפני בחירה קשה בין הרחבת המערכה לבין סיום בתנאים שאינם ממצים את השאיפות והיעדים שהוצגו בראשיתה.

משמעויות לישראל

מבחינת ישראל, המסקנה המרכזית היא שיש להניח שחלון הזמן האמריקאי למערכה איננו בלתי מוגבל. לפיכך, על ישראל לפעול במקביל בשני מישורים. במישור הראשון, עליה לחתור למיצוי מהיר ככל האפשר של הישגים שניתן יהיה לעגן אותם כרכיבי סיום חיוניים מבחינתה: פגיעה מצטברת ביכולות הגרעין, הטילים והשלוחים, וכן שימור חופש פעולה להמשך אכיפה וסיכול. במישור השני, עליה לנהל דיאלוג אינטנסיבי עם וושינגטון במטרה לצמצם ככל האפשר את הפער בין היעד הישראלי לבין סף ההישג האמריקאי.

בה בעת, על ישראל להביא בחשבון כי צעדים שייתפסו בווינגטון כהרחבת יעדים בלתי מתואמת, ובפרט כאלה העלולים להשפיע על שוק האנרגיה העולמי, עלולים להגביר את הלחץ האמריקאי לבלום את המערכה. לכן, לצד הרצון למצות את ההישג, חשוב להימנע ממהלכים העלולים להאיץ את המעבר האמריקאי ממדיניות של מיצוי הישג צבאי למדיניות של בלימה.

בסיכומו של דבר, הסוגייה המרכזית מבחינת ישראל איננה רק היקף ההישג הצבאי שיושג באיראן, אלא גם יכולתה להשפיע על אופן הגדרת הסיום בווינגטון. ככל שיתברר כי עבור הממשל האמריקאי "ניצחון" פירושו החלשה והכלה, ולא שינוי עמוק יותר, כך יגבר האתגר הישראלי להבטיח שהסיום לא יותיר את איראן מוחלשת זמנית בלבד, אלא מרוסנת לאורך זמן.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט